

Preek over Lukas 2: 1-20, Tekst: vs. 17-19

Lieve mensen,

Vandaag mag ik met jullie nadenken over het Kerstverhaal. Een verhaal dat al tweeduizend jaar wordt doorverteld. Het is ook een verhaal waar mensen op afkomen. Ook hier zit de kerk weer vol vanmorgen. En dat is best bijzonder. Want we leven in een tijd die bol staat van de informatie. Er komt zoveel op ons af. Ik heb me laten vertellen dat de moderne mens 100.000 woorden per dag te verwerken krijgt. Via televisie, radio, internet, via whatsapp en noem maar op. Al surfend, scrollend, downloadend en multi-taskend zijn de meesten van ons er best behendig in geworden om met dat bombardement aan prikkels om te gaan.

Maar het gevolg van al die informatie die op ons afkomt is de vluchtigheid.

Ik herken het vooral bij mezelf als ik weer eens voor de zoveelste keer een achterstand heb opgelopen bij het lezen van al m'n kranten. Aan het eind van de week ligt er dan zo'n dikke stapel klaar, die ik op zondagmiddag weer probeer weg te werken. Vluchtig neem ik de koppen in de krant door. Want je wilt wel op de hoogte zijn van wat er gebeurt, niet waar. Maar juist dan, als je al het nieuws tot je probeert te laten doordringen, krijg je soms het gevoel dat het teveel is. Wij mensen zijn er eigenlijk helemaal niet voor gemaakt om al dat nieuws te verwerken. Hoe heerlijk ongecompliceerd zal het leven van onze voorouders geweest zijn, toen zij niet meer hoefden bij te houden dan de nieuwtjes uit het dorp en dat zij af en toe iets hoorden uit een naburig dorp. In zo'n wereld zal het als prikkelgevoelige of hoogsensitieve nog wel lukken om het hoofd boven water te houden. Maar hoe doe je dat dan in ons informatietijdperk, waarin iedere gebeurtenis in onze wereld binnen een paar seconden op je mobiele telefoon verschijnt?

Of je stompt af of je komt er in om. En nu vandaag mag ik aan die 100.000 woorden die jullie per dag verwerken ruim 2500 woorden toevoegen. Want zolang is een gemiddelde preek van mij, dan weet je het vast. Ik zal er iets meer dan 20 minuten overdoen.

Het Kerstverhaal, een overbekend verhaal, we horen het graag, maar het liefst willen we het wel zó horen alsof het de eerste keer is. Nou, ga er maar aan staan. Wat zou het jammer zijn dat de vluchtigheid ons ook parten speelt als we het Kerstevangelie horen. Dat je de Boodschap wel hoort, dat het je misschien zelfs even raakt, maar dat je al snel weer overgaat tot de orde van de dag. En dat laatste is echt niet alleen van onze tijd. Ik denk wel dat we in onze tijd met de grote hoeveelheid prikkels meer risico lopen, maar ook in het Evangelie zelf zien we al iets van die vluchtigheid. We hebben net gelezen hoe gereageerd

werd op de boodschap van de herders:

En allen die het hoorden verwonderden zich over wat door de herders tegen hen gezegd werd (2:18).

Nou, dat is positief zouden wij zeggen. De mensen worden aangesproken. Ze zijn onder de indruk van het wonderlijke verhaal van die herders over die indrukwekkende engelenverschijningen, de boodschap die de engelen brachten om het kind te gaan zoeken in Bethlehem, en dan dat eenvoudige kind in een voerbak, gewikkeld in doeken, een kind dat op de een of andere manier toch Zaligmaker, Messias en Heer schijnt te zijn.

Maar welke impact heeft de boodschap nu werkelijk gehad op deze mensenmassa? Ze verwonderen zich, zijn onder de indruk, maar gaan ze nu ook zelf op zoek? Heeft de boodschap die zij hoorden ook blijvende impact. Ze zijn verbaasd, verwonderd, misschien hebben ze emotioneel een traantje weggepinkt. Maar daarna zijn ze weer overgegaan tot de orde van de dag, wachtend op de volgende prikkel. En zo leven zij hun leventje van de ene prikkel tot de andere prikkel. Een oppervlakkig leven waarbij de ervaren prikkel geen blijvende impact heeft. Er is even enthousiasme, maar het is ook zo weer weg. Zo werd er toen al met de boodschap van Kerst omgegaan en naar mijn idee is in ons informatietijdperk dat risico alleen maar toegenomen. Is er nog informatie die ons blijvend beïnvloedt? Of concreter gezegd, krijgt het Kerst Evangelie, de Boodschap dat God zelf mens werd, dat de Schepper van de planeten een doodgewone baby werd en onder ons kwam wonen, krijgt die boodschap nog een blijvende invloed op ons leven, of krijgt het daar de kans niet meer voor, omdat de volgende prikkel zich al weer aandient en blijft het bij een verwonderd eens per jaar emotioneel een traantje wegpinken in een kerkdienst met oude vertrouwde liederen?

Behalve die vluchtige reactie hebben we in het Evangelie zojuist ook gelezen dat er een andere reactie mogelijk is op de Kerstboodschap.

Die reactie komt niet van de massa, maar van Maria de moeder van Jezus. In werkelijkheid zal dit Joodse meisje wel Mirjam hebben geheten. Want vermoedelijk was ze nog maar een meisje. In die tijd was een huwelijk op 16-jarige leeftijd niet ongewoon. Maar we lezen hier wel dat dit jonge meisje al heel volwassen kan reageren op de boodschap van Kerst. Maria bewaarde al deze woorden en overlegde die in haar hart.

Maria is in het kerstverhaal helemaal niet zo nadrukkelijk aanwezig. Die herders die langskomen en overal het nieuws rondbazuinen vallen op. En natuurlijk zijn die engelen die het Ere zij God aanheffen ook in de picture. En ook die omstanders met hun verbaasde

reacties. Je zou zowat vergeten dat Maria er ook nog is. Je hoort bijna niets van haar. Maar vergis je niet in Maria. Maria valt minder op, maar ze is juist heel actief bezig om de gebeurtenissen tot zich te laten doordringen. Ze bewaart alles in haar hart. Zeg maar in het centrum van haar gevoel en haar wil. De plek waar ze leeft en waar ze haar keuzes maakt. En zo laat ze alles wat ze hoort en ziet diep tot zich doordringen. Ze blijft erover nadenken. Ze slaat het op en laat het nooit meer wegroven uit haar hart. Dat wat ze hoort en meemaakt is zo kostbaar dat ze haar hele aardse bestaan erop afstemt.

Je kunt gerust zeggen dat dit het hele leven van Maria typeert. Als je het verhaal van de twaalfjarige Jezus in de tempel ook kent, dan weet je dat, terwijl Jozef en Maria alweer richting Nazareth reisden, Jezus nog in gesprek was met de bijbelgeleerden in Jeruzalem. Die bijbelleraars stonden versteld over het verstand van het kind en de vragen die Hij stelde. Tussen twee haakjes, Jezus is dus niet geboren met een portie Bijbelkennis, die kennis moest Hij tot zich nemen, daar moest Hij ook in groeien, Hij is in alles aan ons gelijk geworden, ook hier in dat kennis van de Bijbel Hem niet vanzelf is komen aanwaaien. Drie dagen later vonden zijn ouders hem pas. En nadat Jezus had geantwoord dat Hij bezig moest zijn met de dingen van Zijn Vader, staat er opnieuw dat Maria al deze dingen in haar hart bewaarde (2:51). Maria zal zich ook toen wel afgevraagd hebben wat het toch te betekenen heeft dat die bijzondere zoon van haar zo anders was dan alle andere kinderen. Maria was niet impulsief. Ze dacht over de dingen na en maakte dan pas haar geloofskeuzes. Eigenlijk zien we dat al gebeuren bij de aankondiging van de geboorte van Jezus als de engel haar verschijnt. Die verschijning bracht haar in verwarring, logisch, maar er staat ook dat ze zich afvroeg wat deze verschijning kon betekenen. Ook daar maakt ze weer een afweging. En als de engel haar vertelt dat ze zwanger zal worden, dan heeft ze natuurlijk haar rationele bezwaren. Dat kan toch niet, ik heb nog nooit gemeenschap gehad met een man. En dat wil ik ook helemaal niet. Ik ben met Jozef verloofd en ik wil rein blijven totdat we getrouwd zijn. Maar als de engel haar dan overtuigt dat ze zwanger wordt van de Heilige Geest en dat bij God niets onmogelijk is, dan komt ze tot overgave: zie de dienaar van de Here, laat met mij geschieden overeenkomstig uw woord. Zo leren we Maria kennen in het Evangelie. Overdenkend, bezonnen, maar ook met liefde voor Israëls God en vol overgave aan Hem. Wat ze hoort en wat ze meemaakt met die wonderlijke Zoon van haar zet ze als het ware in de week. Ze zoekt de diepere betekenis ervan. Ze vraagt zich af hoe al die puzzelstukjes in elkaar passen om zicht te krijgen op dat wonderlijke dat zich afspeelt in haar gezin.

Uiteindelijk zijn de herders weer vertrokken om de wacht te gaan houden bij hun kudden. Maar Maria houdt anders de wacht, ze is waakzaam hoe al die woorden hun uitwerking zullen krijgen. Maria's overwegingen zullen uiteindelijk bewerken dat haar Zoon zal uitgroeien tot het fundament van haar bestaan.

Maria's fysieke zwangerschap is weliswaar ten einde. Jezus is geboren en ligt er warmpjes bij in de kribbe, in doeken gewikkeld, vermoedelijk met wat stro om Hem warm te houden. Maar nu begint er een soort geestelijke zwangerschap, want Christus wil nog een keer geboren worden. Maar dan als haar Heer, niet in de voerbak maar in haar hart. Er is een 17^e eeuwse dichter Silesius die eens gezegd schijnt te hebben dat *Christus wel duizend maal in Bethlehem geboren kan zijn, maar als Hij niet in jou geboren wordt, dan blijf je verloren.*

Lieve mensen, dit is een ernstige Boodschap op deze 1^e Kerstdag. We worden gedwongen om verder te kijken dan de kribbe alleen. Want dat bijzondere Kind werd een man. Hij ging een eenzame weg. Soms geprezen om Zijn wonderen, maar meestal onbegrepen door Zijn eigen familie, Zijn eigen dorpsgenoten en Zijn eigen volk. Het zou Hem uiteindelijk tot de dood aan het kruis brengen. Maar hoe wonderlijk kan het gaan. Het dieptepunt van de mensengeschiedenis leidde uiteindelijk tot de grootste overwinning ooit toen op die Paasmorgen een steen aan de kant rolde net buiten Jeruzalem en de Zoon van God als Triomfator, als Overwinnaar over de dood tevoorschijn kwam. Dankzij die geweldige overwinning is eeuwig leven beschikbaar gekomen. Zonder die overwinning kunnen we de kerk wel opdoeken, want aan een dode Messias hebben we niks. Maar Jezus leeft! En de Geest van God wil dat geloof graag in je hart uitwerken. Jezus moet als het ware tot leven komen in je hart. En die verandering is zo groot dat de Bijbel daar geen ander woord voor weet dan een nieuwe geboorte. Dat is wat die 17^e eeuwse dichter bedoelde. Een nieuw mens, een nieuwe schepping, in wie de Here Jezus leeft. Een beeld van God, gelijkvormig aan Christus, een tempel van de Heilige Geest. Daar moet het op uitdraaien voor ieder van ons. Het kan niet zonder! Niet blijven stilstaan bij de kribbe, maar verder kijken naar het kruis en het lege graf en vol aanbidding op je knieën gaan en Jezus in je leven vragen. Alleen zo, alleen zo is er nieuw leven te ontvangen.

En natuurlijk, er zijn verhalen bekend van mensen bij wie dit proces radicaal is verlopen. Een plotselinge bekering. God die zich door de Heilige Geest dramatisch bekend maakt. Dat kan, maar is niet persé nodig. We zien bij Maria een ander proces. Een proces van

overdenken, een proces van diep tot zich laten doordringen wat de betekenis toch mag zijn van de dingen die ze met haar zoon meemaakte.

Het is opvallend dat Maria de enige figuur uit het Kerstverhaal is die we in de loop van het Evangelie opnieuw tegen komen. Maria is een blijvertje. De herders, die toch een flinke hoofdrol toebedeeld kregen om het nieuws de wereld in te brengen, komen we later niet meer tegen. En ook de magiërs uit het Oosten, die in de sterren hebben waargenomen dat er in Israël een Koning geboren moet zijn, komen kort het Evangelie binnen, maar verdwijnen net zo snel weer. En zelfs Jozef, Maria's man, Jezus' aardse vader, komt na het verhaal van de twaalfjarige Jezus in de tempel niet meer voor in de Bijbel. Uit het feit dat Maria na Jezus' kruisdood door Johannes in huis wordt genomen mogen we wel aannemen dat Jozef al niet meer in leven was toen Jezus aan Zijn openbaar optreden begon.

Maar Maria is gebleven. Als haar Zoon zijn eerste wonder verricht op de bruiloft in Kana, was Maria daar. Ze is erbij als Hij door het land heen trekt. Ze is er zelfs bij als haar Jongen op brute wijze aan het kruis wordt gespijkerd. Maar Maria is er ook bij als de leerlingen van Jezus na de opstanding en de hemelvaart de Heilige Geest ontvangen.

Maria wil erbij zijn en meemaken wat God aan het doen is. En dat zal ongetwijfeld te maken hebben met de houding die ze elke keer weer laat zien. Met het overwegen in haar hart wat alles toch te betekenen heeft. Met haar houding van beschikbaar zijn voor de God die zij zo liefheeft.

En deze Maria houdt jullie en mij vandaag op 1^e Kerstdag een spiegel voor. Kerst kan zoveel meer betekenen dan een vluchtige ervaring die alweer voorbij is als de kalkoen geserveerd wordt. De geboorte van Christus is zoveel meer dan sentimenteel over vrede op aarde zingen. Kerst moet uitmonden in een levensstijl. Een dagelijks bezig zijn met het overdenken van de betekenis van de geboorte, het leven, sterven en opstaan van de grote Zoon van God. Het bewaren en overdenken van Gods woorden die ons in de Bijbel zijn overgeleverd.

Dat belang wil Jezus tijdens zijn rondwandeling ook telkens weer onderstrepen. En het is opmerkelijk dat iedere keer als Hij dat doet Zijn moeder erbij betrokken is. Als de mensen tegen Jezus zeggen dat Zijn moeder Hem wil spreken, dan stelt Jezus de houding van Zijn moeder tot voorbeeld. *Jij bent ook als mijn moeder, als je naar Gods woorden luistert en ernaar doet.*

En later, als iemand diep onder de indruk is van Jezus leer en uitroept: *gelukkig is de schoot die u gedragen heeft*, reageert Jezus: *inderdaad, maar je bent nog gelukkiger als je naar Gods woord luistert en het bewaart.*

Want zo heeft Jezus z'n moeder Maria leren kennen. Ze was iemand die Gods woorden bewaarde.

We hebben het kerstverhaal opnieuw gehoord. We hebben twee reacties gezien op de boodschap van Jezus' geboorte. Het vluchtige onder de indruk zijn, zonder dat het tot geloof kwam. Het lijkt wel een beetje op vuurwerk. Even licht het op en iedereen roept 'oh' en 'wow'. Maar voor je weet is het alweer voorbij.

Weet je, in onze duistere wereld is genoeg vuurwerk. Maar het is zo kortstondig, het is zo nep.

In het kader van ons jaarthema 'verbondenheid' krijgen we straks na de dienst allemaal een bloembol mee naar huis. Weet je, als je die bloembol gewoon laat liggen, zal er niets mee gebeuren. Dan ben je als die mensen die de Boodschap van de herders hoorden, maar niet gingen kijken. Er wordt geen nieuw leven zichtbaar.

Maar als je ermee aan de slag gaat en hem in de grond zet en als je hem water geeft dan gaat er wat gebeuren. Net als bij Maria, die met de woorden die ze hoorde aan de slag ging.

Door goede zorg aan de bol te besteden komt het ten leven en komt er een prachtige bloem op. Een bloem die schittert voor z'n Maker.

Lieve mensen, dat zou nu mijn diepste wens voor iedereen hier in de kerk zijn. Dat wij allemaal gaan schitteren voor onze God. Opnieuw geboren, in plaats van de stal wordt ons hart dan een kraamkamer. Dat ieder van ons in dit jachtige bestaan, met al z'n prikkels en al die informatie, gaat schitteren voor het Kind van Bethlehem en een licht verspreiden dat nooit meer dooft. Laten we daarom zorgen dat we in goede grond staan en ons geloof voeden met het water van het Evangelie.

Maria, dat eenvoudige, jonge, Joodse meisje uit Nazareth, gaat ons er in voor. Zij overdacht het Kerstevangelie, ze bewaarde alles wat ze hoorde in haar hart en werd als moeder des Heren een volgeling van haar eigen grote Zoon.

Zullen wij ook maar aansluiten, achter Maria aan. Bewaar het Evangelie in je hart en voedt je geloof. Geef het als het ware water en je zult het zien..... je gaat stralen en er komt bloei tot eer van Jezus Christus, dat Kind van Maria, Het Kerstkind dat zo graag ook onze Verlosser en Heer wil zijn.

AMEN

December 2019
G.P. Hartkamp
Wapenveld